

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-2-13 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 03-58/675-413
Karar Tarihi : 21.8.2003
Dosya Konusu : Kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmeti veren ve gelir ortağı olan firmaların uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, Murat GENCER, Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: İlmütluhan SELÇUK, Fatma GÖZLÜKAYA, Adnan AYGÜN

C. ŞİKAYET EDENLER

: Remzi AKYÜZ
Tekin Sok. No:4/5 Sincan/Ankara
Turhan CERAN
Sağlık 1 Sok. No: 9/14 Sıhhiye/Ankara
Fatih SAĞLIK
Başak Sok. No: 37/2 Yeşilyurt/İstanbul
Gökmen ŞAHİN
T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticaret Kontrolörleri Kurulu İnönü Bulvarı K:5 Emek/Ankara

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR

: Aktif Kablo Televizyon Teknik Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Ayazmadere Cad. Telliöğlü Plaza N:6 K:3
80700 Beşiktaş/İstanbul
İnteraktif Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Ceyhun Atıf Kansu Cad. No:200 K:2 D:6
06520 Balgat/Ankara
Kablonet İletişim Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Ayazmadere Cad. Akşit Plaza No:12 K:4
80700 Beşiktaş/İstanbul

(03-58/675-413)

KabloteK Kablo Şebekeleri Tesis İşletme Mühendislik
İnşaat ve Ticaret A.Ş.
Ulus Mah. Tekfen Sitesi
80600 Etiler/İstanbul

Topaz Telekomünikasyon Yayıncılık Reklamcılık Sanayi ve
Ticaret A.Ş.
Yıldız Cad. Polat Tower No:34
80690 Beşiktaş/İstanbul

Ultra Kablolı TV ve Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Çayır Cad. No:3 K:9/10
81120 İçerenköy/İstanbul

Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Turgut Özal Bulvarı Aydınliköyler/Ankara

E. İDDİALARIN ÖZETİ

Kurum kayıtlarına 6.2.2003 tarih, 582 sayı ile intikal eden Remzi Akyüz imzalı başvuruda özetle; Kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmeti veren firmalar tarafından, internet hizmeti alınması için bireysel veya kurumsal kullanıcıların temin etmek zorunda oldukları ve uç cihazları olarak adlandırılan "router" (yönlendirici) ve "modem" cihazlarında belirli markaların satın alınmasının zorunlu tutulduğu, hizmetin alınması için gerekli olan bu cihazların benzerlerinin Kablo TV firmaları dışındaki firmalar tarafından da (daha düşük bedellerle) satıldığı, fakat bu cihazların diğer firmalardan alınması halinde Kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmetinin verilmediği iddia edilmiştir.

Kurum kayıtlarına 21.2.2003 tarih ve 740 sayı ile intikal eden aynı şahsın imzasını taşıyan başvuruda da, İzmir Alsancak bölgesinden sorumlu Topaz Telekomünikasyon A.Ş. (Topaz)'nin, uç cihazlarının sadece kendilerinden temin edilebileceğini, uç cihazlarının Kablo TV gelir ortağı sözleşmesi olan firmalar dışındaki firmalardan temini halinde hizmet verilemeyeceğini belirttiği ifade edilmiştir.

3.3.2003 tarih ve 870 sayı ile Kurum kayıtlarına giren ve Turhan Ceran imzalı başvuruda ise, İnteraktif Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş. (İnteraktif) tarafından kendilerine Kablo TV şebekesi üzerinden internet erişim hizmeti sağlandığı, erişim için gerekli "router" cihazının firma tarafından yüksek bedelle satılmak istendiği, aynı cihazın piyasadan teminine firmanın izin vermediği ileri sürülmüştür.

Benzer şekilde Gökmen Şahin Kurum kayıtlarına 23.8.2002 tarih, 3745 sayı ile giren başvurusunda, Kablo TV gelir ortağı firmaların yüksek servis ücreti uygulanmalarının yanı sıra kullanıcıları kendilerinden kablo modem temin etmek zorunda bıraktıklarını, aksi takdirde bu firmalar tarafından servis verilmeyeceğinin

(03-58/675-413)

ifade edildiğini, oysa kullanıcıların daha ucuza başka firmalardan modem temin etmelerinin mümkün olduğunu belirtmiştir.

Öte yandan, Kurum kayıtlarına 28.7.2003 tarih, 3554 sayı ile intikal eden Fatih Sağlık imzalı şikayet dilekçesinde özetle, Türk Telekom A.Ş. (TTAŞ)'nin 7 firmaya çeşitli Kablo TV hizmetlerinin verilmesi amacıyla bölgesel tekeller tahsis etmiş olduğu ve her bölgede Kablo TV firmaları tarafından farklı modem fiyatlarının uygulandığı, fakat kullanıcıların bölgesel tekellerin varlığı dolayısıyla bu modem kampanyalarından yararlanamadığı ifade edilmiştir. Şikayetçi, tüketicilerin bahsi geçen bu farklı uygulamalardan yararlanamamasına TTAŞ'a ödenen ücretlerden ayrı olarak, hizmet alınan Kablo TV şirketine de "Kablo Modem ve Destek Hizmeti" adı altında bir bedel ödeme zorunluluğunun yol açtığını ve en az 1 yıllık bakım onarım garantisi olması gereken bir cihaz için her ay yaklaşık 27 milyon TL ücretin destek hizmet bedeli adı altında kullanıcılardan alınmasının haksız olduğunu belirtmiştir. Anılan başvurunun, dosya konusunu oluşturan diğer başvurular ile benzer nitelikte iddialar içermesi dolayısıyla, yürüyen dosya kapsamında değerlendirilmesine 14.8.2003 tarih, 03-56/654-M sayı ile karar verilmiştir.

Tüm başvurular, 21.8.2003 tarihli Kurul toplantısında görüşmeye açılmıştır.

F. DOSYA EVRELERİ

Yukarıda yer verilen başvurular üzerine düzenlenen 18.3.2003 tarih, 2003-2-13/BN-03-AA sayılı Bilgi Notu, 1.5.2003 tarih, 03-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek 03-28/345-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 6.6.2003 tarih, 2003-2-13/ÖA-03-İS sayılı Önaraştırma Raporu, 10.6.2003 tarih, REK.0.06.00.00/65 sayılı Başkanlık önergesi ile görüşmeye açılmış ve 12.6.2003 tarih, 03-42/469-M sayı ile Telekomünikasyon Kurulunun görüşünün alınmasına karar verilmiştir.

Anılan Kurul kararı uyarınca Önaraştırma Raporu 19.6.2003 tarih ve 1521 sayı ile Telekomünikasyon Kurumuna gönderilmiştir. Telekomünikasyon Kurumundan konuya ilişkin cevap 4.8.2003 tarih ve 3721 sayı ile Kurumumuza intikal etmiştir.

Konu 21.8.2003 tarihli ve 03-58 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ

İlgili Raportörler tarafından;

- kablo modemlerin operatör firmaca arzının ardında bulunan etkinlik gerekçelerinin gerçekleşmesine hizmet edecek, ancak tüketici tercihleri üzerinde bu amaçla orantılı, daha az bir kısıtlama getirecek iş modellerinin varlığı nedeniyle, operatörler hakkında, ortada bir zorunluluk bulunmamasına

(03-58//675-413)

karşın, kullanıcıların modem cihazlarını kendilerinden temin etmeleri şartını ileri sürmeleri ve bu durumun operatörler tarafından sağlanan cihazlara rakip cihazların satışı önünde engel teşkil ettiği gerekçesi ile daha kapsamlı bir değerlendirme yapılmak üzere Kablotek Kablo Şebekeleri Tesis İşletme Mühendislik İnşaat Ticaret A.Ş. (Kablotek) ve Ultra Kablolu TV ve Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş (Ultra Kablo) haricindeki operatörler hakkında soruşturma açılması gerektiği,

- ancak soruşturmanın usul ekonomisi bakımından kamu kaynakları üzerinde ağır bir yük getirdiği göz önünde bulundurulduğunda, tarafların soruşturma açılması kararı alınmadan önce Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uyarınca gönderilebilecek Kurul Görüşüne uymayı taahhüt etmeleri durumunda, taraflar hakkında ayrıca soruşturma açılmasına gerek olmadığı,
- gelir ortağı firmalarla aboneler arasında yapılan Destek Hizmet Sözleşmeleri'nin rekabet hukuku açısından bir hizmet ile birlikte alımı zorunlu tutulan bağımsız başka bir hizmet kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve buna bağlı olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınması gereken bir durum oluşturmadığı

ifade edilmiştir.

H . İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. TTAŞ'nin Yasal Tekel Konumu

406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ve Ulaştırma Bakanlığı ile 28.2.2001 tarihinde imzalanan, 4673 sayılı Kanun uyarınca 11.2.2002 tarihinde Telekomünikasyon Kurumu ile yenilenen Telekomünikasyon Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Görev Sözleşmesi (Görev Sözleşmesi) çerçevesinde TTAŞ, 2004 yılına kadar ulusal ve uluslararası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetlerinde ve tüm telekomünikasyon alt yapısının kurulması ve işletilmesinde¹ yasal tekel hakkına sahip bulunmaktadır.

Bahsi geçen Kanun ve Görev Sözleşmesi ile verilen telekomünikasyon altyapısı kurulması ve işletilmesi yetki ve görevi, Kablo TV alt yapısının kurulması ve kurulan Kablo TV şebekesi üzerinden her türlü telekomünikasyon hizmetinin verilerek işletiminin sağlanmasını da kapsamaktadır. Dolayısıyla TTAŞ, Kablo TV şebekesi kurma ve işletme konusunda da yasal tekel hakkına sahiptir.

Bu görevi yerine getirmek üzere TTAŞ, Kablo TV şebekesinin kurulmasını, Görev Sözleşmesi'nin 3. maddesinin (b) bendi ile kendisine verilen altyapının *kurdurulması* yetkisine istinaden, hakkında önaraştırma açılan gelir ortağı şirketlere yaptırmak yolunu seçmiştir.

¹ *İşletme* ifadesi ile kastedilen, altyapı üzerinden verilebilecek hizmetler olmayıp, söz konusu altyapının işletmelere kullandırılmasıdır.

(03-58//675-413)

H.2. Kablo TV Altyapısı Döşeme Evreleri

H.2.1. 1991 Dönemi

Kablo TV altyapısının kurdurulmasına yönelik olarak yapılan ilk sözleşmeler, 1990 yılında TTAŞ tarafından (1990 yılı itibarıyla PTT) Yatırım Programı ile verilen yetki ve finansman imkanlarına bağlı olarak, 1991 yılında imzalanan sözleşmelerdir.

Bu çerçevede yapılan çalışmalar neticesinde, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya, Gaziantep, Bursa, Konya ve Kayseri olmak üzere 9 ilde Kablo TV altyapısı kurulmuş ve kablo üzerinden yayın iletmeye başlanmış, ancak 1994 yılından itibaren tahsisat yetersizliği nedeniyle TTAŞ tarafından yatırımlara ara verilmiştir.

H.2.2. 1997 Dönemi

21.5.1997'de TTAŞ ile dört firma arasında *Gelir Paylaşımı Esasına Göre Kablo TV Sistemi Proje Uygulamaları Sözleşmesi* (1997 tarihli Sözleşme) akdedilmiştir.

Bu Sözleşme ile 11 yeni il ve bağlı ilçelerinde (Mersin-Tarsus, İzmit-Gölcük, Eskişehir, Zonguldak-Karadeniz Ereğli, Denizli, Balıkesir, Samsun, Adapazarı, Tekirdağ-Çerkezköy-Çorlu, Erzurum, Yalova-Çiftlikköy) Kablo TV hizmetinin sunulmasını teminen altyapının kurulması ve işletilmesi faaliyetlerinin yerine getirilmesi gelir ortağı firmalara yüklenmiştir.

Bu şebekede çift yönlü, geniş bant (5-862 MHz) internet, data ve ses iletimine uygun Kablo TV sistemleri tesis edilmiş, bu sistemlerin bakım-onarım yükümlülükleri gelir ortağı şirketlere yüklenmiştir². İçerik temini, abonelik işlemleri, fiyatlandırma ve faturalama işlemleri ise TTAŞ'ye bırakılmıştır.

H.2.3. 1998 Dönemi

1991 yılında kurulumuna başlanan ancak daha sonra yatırımlarına ara verildiği yukarıda belirtilen 9 ildeki Kablo TV şebekesinin kapasite artırımı ve iyileştirilmesi amacıyla, TTAŞ ile 5 firma arasında 25.2.1998 tarihinde *TV ve Radyo Dağıtım Sistemleri İnteraktif Hizmetler Proje Uygulamaları Sözleşmesi* (1998 tarihli Sözleşme) imzalanmıştır.

Sözleşme, söz konusu illerde tek yönlü Kablo TV şebekesindeki mevcut donanım ve kablolarla gerekli ilavelerin yapılarak Kablo TV şebekesinin interaktif, çift yönlü hale getirilmesi, şebekenin frekans bandının kademeli olarak 862 Mhz'e çıkarılması, şebekenin internet, data ve ses iletimine imkan sağlanması ve bunlara ilaveten mevcut şebekenin kapasitesinin iki yıl içinde % 25 artırılması yükümlülüklerini kapsamaktadır³.

² Bu Sözleşmeler'de gelir paylaşım oranları, şebekenin yeni kurulacak olması nedeniyle % 70-80 oranında operatörler, % 20-30 oranında TTAŞ olarak belirlenmiştir.

³ Bu Sözleşmeler'de gelir paylaşım oranları, Sözleşmeler'in sadece mevcut şebekenin geliştirilmesini kapsamaması nedeniyle % 20-30 oranında operatörler, % 70-80 oranında TTAŞ olarak belirlenmiştir.

(03-58/675-413)

Her iki (1997 ve 1998 tarihli) Sözleşme de on yıl sürelidir.

Sözleşmeler'in 19. maddesi hükmü uyarınca, kurulacak olan şebeke ve teçhizatın *çıplak mülkiyeti* Sözleşme'nin herhangi bir sebeple feshine veya süresinin sona ermesine kadar gelir ortağı firmalara aittir. Sürenin sona ermesini takiben⁴ yapılan bütün yatırımların 100.000 TL karşılığı TTAŞ'ye devredilmesi öngörülmektedir.

H.2.4. 1999 Dönemi - Mevcut Durum

Temmuz 1999'da gelir ortakları ile TTAŞ,

- 1997 ve 1998 tarihli Sözleşmeler'in, her ne kadar birbirleri ile paralel düzenlemeler öngörüyor olsalar da, tümüyle uyumlaştırılmaları,
- teknolojik gelişmelere bağlı olarak mevcut sistemlerin yeni koşullara, ihtiyaçlara ve gelişmelere göre adaptasyonlarının sağlanması ve
- açıklığa kavuşturulmasına ihtiyaç duyulan diğer hususların düzenlenmesi

amacıyla *Gelir Paylaşım Esasına Dayalı TV ve Radyo Dağıtım Sistemleri, İnteraktif Hizmetler Proje Uygulamaları Sözleşmesi Eki Protokolü* (Protokol) imzalamışlardır. Protokol ile özellikle şebekenin tümüyle sayısallaştırılması ve data iletimi, internet erişimi, VoIP⁵ gibi interaktif uygulamalara elverişli hale getirilmesi öngörülmektedir.

Gelir paylaşımına dayalı Sözleşmeler ve Protokol ile Kablo TV altyapısı üzerinden verilebilecek interaktif hizmetlerden biri olan internet erişim hizmetinin sağlanması oldukça karmaşık bir yapı içinde düzenlenmiştir.

Buna göre, şebeke üzerinden internet hizmeti alınabilmesi için öncelikle TTAŞ ile kullanıcı arasında bir abonelik ilişkisi kurulması gerekmektedir. Kullanıcıların sisteme dahil edilmesi, kullanıcı bilgisayarlarını şebekeye bağlama işlemi gelir ortakları tarafından yapılmaktadır. Sistemin çalışmasını sağlayan kontrol merkezi (bölgesel santral) TTAŞ tarafından işletilmekte, ancak kullanımın devamlılığını sağlamaya yönelik bakım, arıza giderimi, yedek parça hizmetleri gelir ortakları tarafından yerine getirilmektedir.

Aşağıda TTAŞ ile gelir ortaklarının bu karmaşık sistem içindeki fonksiyonları, yükümlülük ve haklarına ilişkin daha detaylı bilgiye yer verilmektedir.

H.3. Tarafların Rolü

H.3.1. TTAŞ

Yukarıda, kurulacak olan Kablo TV *şebekesinin* TTAŞ'ye ait olduğu, ancak Sözleşme süreleri boyunca kablo ve ilgili cihazların *çıplak mülkiyetinin* (şebeke

⁴ Süre içinde Sözleşmeler'in feshi halinde ise, mahsuplaşma yapılacaktır.

⁵ *VoIP*: Geleneksel telefon şebekelerinden farklı olarak sesli görüşmelerin İnternet Protokolü kullanılmak suretiyle veri paketleri halinde kullanıcılar arasından iletimine olanak tanıyan uygulama.

(03-58/675-413)

üzerindeki kullanım hakkının) gelir ortağı firmalara ait olduğu belirtilmiş, belirlenen süre sonunda ya da Sözleşmeler'de düzenlenen diğer hallerde şebekenin mülkiyetinin TTAŞ'ye tümüyle döneceği ifade edilmiştir.

Şebekenin işletim hakkına ilişkin düzenleme ise, Sözleşmeler'in 22.1 madde hükümleri ile getirilmiştir. Burada Sözleşme kapsamında kurulacak sistemin işletilmesinin TTAŞ tarafından yapılacağı belirtilmiş, ancak gelir ortağı firmanın TTAŞ'ye işletme ve bakım konusunda her türlü desteği vereceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, Sözleşmeler'in 22.17 maddesinde abonelik ilişkisinin TTAŞ ile kullanıcılar arasında kurulacağı ve abonelik işlemlerinin TTAŞ tarafından yapılacağı düzenlenmiştir. Her ne kadar bu iki maddede, gelir ortağı firmaların abonelik işlemlerine müdahale etmeyeceği ifade edilmiş olsa da, Protokol'ün E.6 maddesinin dördüncü bendi ile firmaların satış ve abonelik işlemlerine destek sağlayacakları belirtilmek suretiyle TTAŞ'nin söz konusu sorumluluğu da gelir ortaklarına yüklenmiş bulunmaktadır.

Protokol'ün E.6 maddesi uyarınca TTAŞ, Kablo TV aboneliği hakkında herkese ve abonelik süresi boyunca kullanıcıya danışma hizmeti vermekle yükümlüdür. Bununla birlikte aynı maddede TTAŞ bu hizmeti vermeye başlayıncaya kadar gelir ortağı firmanın bu hizmeti TTAŞ denetimi altında yürüteceği belirtilmiştir.

Bu nedenlerle Kablo TV üzerinden internet hizmeti verilmesi kapsamında TTAŞ'nin faaliyeti, sadece abonelik işlemleri çerçevesinde iş emri çıkarılması, tesis ve abonelik ücretlerinin tahsilatı, şebeke kontrol merkezinin (CMTS) işletilmesinden oluşmaktadır. TTAŞ bu işler dışında şebekenin kurulması ve işletilmesi kapsamında herhangi bir faaliyette bulunmamaktadır.

TTAŞ, mevcut düzenlemeler çerçevesinde yasal olarak Kablo TV şebekesinin sahibi ve tek işleticisidir. Dolayısıyla her ne kadar, şebekenin kurulması ve işletilmesi işini 1997 ve 1998 tarihli Sözleşmeler ve Ek Protokol ile gelir ortağı firmalara yaptırmakta ise de, TTAŞ Kablo TV şebekesinin sağlıklı olarak işletilmesinden ve üzerinden verilen her türlü hizmetten (internet de dahil olmak üzere) kullanıcılarına karşı, aralarındaki abonman sözleşmesi nedeniyle sorumlu olabilecek tek tüzel kişidir.

Bu nedenle TTAŞ ile gelir ortağı firmalar arasında bulunan ve özünde istisna sözleşmesi (altyapının kurulması) ve vekalet sözleşmesi (şebekenin işletilmesi, ilgili hizmetlerin verilmesi) niteliği taşıyan ilişkinin, abonelerle TTAŞ arasındaki ilişkiye etkisi bulunmamaktadır.

H.3.2. Gelir Ortağı Firmalar

- Altyapının Kurulması

Gelir ortağı firmaların öncelikli yükümlülüğü, Sözleşmeler'in 22.12 madde hükümlerinde belirlendiği üzere, Kablo TV sistemini oluşturan teçhizatı temin etmek

(03-58/675-413)

ve şebekeyi sözleşme hükümlerine uygun olarak yatırım bedelini de karşılamak suretiyle kurmaktır.

Yukarıda incelendiği gibi, gelir ortaklarının altyapı kurulmasına yönelik sorumlulukları mevcut ve yeni iller için farklılık göstermektedir. Ancak şebekenin kurulması her halükarda, Sözleşmeler'in 22.13 madde hükümleri uyarınca, iş planına uygun olarak Kablo TV sisteminin (televizyon, radyo dağıtım sistemleri ve interaktif hizmetler) gerektirdiği tüm mühendislik hizmetlerini, surveyleri, montajı, entegrasyon ve sistem testleri ile abone bağlantılarını kapsamaktadır.

Gelir ortağının şebeke yatırımları, harici tesisat koruyucu ve arıza bakım, dahili tesisat koruyucu ve arıza bakım, kullanıcı destek hattı, denetim (yerel) merkezi (CMTS, router, switch, CNR), IP yönetimi ile ilgili donanım ve yazılım yatırımları ve işletilmesi faaliyetlerinin bütünü kapsayan hizmetleri sunma yükümlülüğü bulunmaktadır.

- Abonelik İşlemleri ve İnternet Bağlantısının Kurulması

Gelir ortağı firma, kurulu olan Kablo TV altyapısı üzerinden internet hizmetinin verilmesi için öncelikle abonelerin şebeke bağlantılarını gerçekleştirmekle yükümlüdür. İnternet bağlantısının kurulması için kullanıcının bu yönde bir başvuruda bulunması gerekmektedir.

1997 ve 1998 tarihli Sözleşmeler'in 22.17 madde hükümlerinde abonelik işlemlerinin TTAŞ tarafından gerçekleştirileceği, firmaların abonelik işlemlerine müdahale etmeyeceği, ancak tanıtım, reklam, pazarlama konularında destek sağlayacakları belirtilmiş olmakla birlikte, Protokol'ün E.5 maddesinin dördüncü bendinde firmanın satış ve abonelik işlemlerine destek vereceği düzenlendiğinden, uygulamada gelir ortağı firmalar tanıtım ve pazarlama da dahil olmak üzere her türlü satış işlemini bizzat gerçekleştirmektedirler. Firmalar kurdukları satış noktaları/irtibat büroları ile TTAŞ adına abone başvurularını kabul etmekte ve abonelik işlemlerini yapmaktadırlar.

- Abonelik İşlemleri

Kablo TV internet hizmetinden yararlanabilmek için öncelikle Kablo TV abonesi olmak gerekmektedir.

1. Halihazırda Kablo TV abonesi olan bir kullanıcı Kablo TV internet abonesi olmak için gelir ortağı firmaya kimlik fotokopisi ile başvurarak gerekli formu doldurur.
2. TTAŞ'nin hesabına abonelik (tesis) ücretini yatırır.
3. Firma başvuru formu ve banka dekontunu TTAŞ'ye gönderir.
4. TTAŞ internet aboneliği için bir iş emri düzenler ve firmaya gönderir.
5. TTAŞ'den bağımsız olarak gelir ortağı firma uygulamaları nedeniyle, Kablo TV internet kullanımı için gerekli olan teknik ekipmanın temini (kablo

(03-58/675-413)

modem) ve destek hizmet sözleşmesinin imzalanmasını takiben firma 15 gün içerisinde kullanıcının internet bağlantısını kurar.

Kablo TV aboneliği olmayan başvuru sahibinin, her iki başvuruyu da (Kablo TV ve internet) birlikte gelir ortağı firma nezdinde yapması mümkündür.

Gelir ortağı firma, Sözleşmeler ve Protokol uyarınca masrafları kendisi tarafından karşılanmak üzere, Kablo TV internet bağlantısını sağlayacak tüm teçhizatı temin eder ve bağlantıyı gerçekleştirir.

Protokol'ün E.5 maddesinin dördüncü bendinde, Kablo TV internet bağlantısının kurulabilmesi için zorunlu bir cihaz olan, kablo modem ve sair eklentilerin firmalar tarafından organize edileceği ve kullanıcıların kablo modemleri kiralama, satın alma veya depozito karşılığı temin edebilecekleri ifade edilmiştir. Bu çerçevede, gelir ortağı firmalar, TTAŞ'nin belirlediği MCNS/DOCSIS standardına uygun ve şebekeye teknik olarak uyumlu modemlerin satışını ya bizzat kendileri yapmakta ya da bu özelliklere uygun modem ithal eden firmalara kullanıcıları yönlendirmektedirler.

- Satış Sonrası Hizmet

Sözleşmeler'in 24. maddeleri uyarınca Kablo TV şebekesinin her türlü bakımı (koruyucu ve düzeltici) gelir ortağı firma tarafından yapılacak olup, sistemde oluşacak arızalar da firma tarafından giderilecektir. Firma aynı madde uyarınca kesintisiz ve güvenilir hizmetin verilebilmesi için kullanılan malzemenin en az %1'lik kısmını yedek malzeme olarak bulundurmaya ve şebekenin bakım, onarım ve arızasında kullanılacak aletleri tedarik etmek yükümlülüğü altındadır. Protokol'ün E.5 maddesinin altıncı bendine göre, firma ayrıca, organize ettiği kablo modemlerin arıza, bakım, onarım ve değiştirme işlemlerini yapacaktır.

Gelir ortağı firmalar, bu hükümler uyarınca ve abone ile yaptıkları *Destek Hizmet Sözleşmeleri* kapsamında Kablo TV internet hizmeti kullanımının sürekliliğini sağlamaya yönelik olarak satış sonrası hizmet şeklinde nitelendirilebilecek faaliyetler yürütmektedirler. Bu faaliyetlerin başında şebekenin genel bakımı, gözetilmesi (*monitoring*), gürültü oluşması halinde bunun tespit edilmesi ve azaltılması, sistemdeki arızaların giderilmesi gelmektedir.

Bunların yanı sıra, gelir ortakları kurdukları telefon irtibat merkezleri/müşteri hizmetleri servisi (*call center-çağrı merkezi*) aracılığıyla ulaşan her türlü arızanın giderilmesini de sağlamaktadır. Abonelerin ilettikleri arıza bildirimleri öncelikle gelir ortaklarının bünyesindeki arıza teknik destek kadrosu tarafından telefon ile uzaktan (modemin *off-line* olması halinde öncelikli olarak modemin *reset*'lenmesi, PC'nin *reset*'lenmesi vb.) giderilmeye çalışılmakta ve sorunun giderilememesi halinde yine gelir ortağının kurduğu saha arıza bakım ekipleri (gezici ekipler de dahil olmak üzere) tarafından sahada destek hizmet verilmektedir.

Ayrıca internet hizmeti kapsamında erişimin yanı sıra abonelere web, mail, oyun veritabanı sunucuları (*hosting*) hizmeti de verilmektedir.

(03-58/675-413)

I. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Kablo Modem Uygulaması

Gelir ortağı firmaların Kablo TV internet hizmeti uygulamaları hakkında önaraştırma açılmasına neden olan şikayetler kablo modem satışlarına ilişkindir.

Şikayet sahipleri Remzi Akyüz ve Turhan Ceran dilekçelerinde, Kablo TV internet aboneleri olmak üzere bölgelerinden sorumlu Kablo TV operatörü gelir ortaklarına başvurduklarında, internet aboneleri olabilmeleri için hizmetin alınmasında kullanılması zorunlu olan kablo modemlerin de ilgili firmalardan alınması yönünde bir zorlama ile karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Bunun yanı sıra şikayetlerde, kablo modemlerin başka firmalardan daha ucuza temin edilmesi mümkün iken, gelir ortağı firmaların bölgelerinde sahip oldukları tekel hakkına dayanarak kablo modemlerin kendilerinden satın alınmasını zorunlu tuttukları ve böylece bir hizmetin satışını başka bir malın alınmasına bağlama yoluyla hakim durumlarını kötüye kullandıkları iddia edilmektedir.

Önaraştırma kapsamında taraflarla yapılan görüşmeler, bilgi talebi üzerine tarafların cevaben gönderdikleri yazılı açıklamalar ile elde edilen diğer bilgi ve belgelerden gelir paylaşım esasına göre Kablo TV altyapısı kurulması ve işletilmesi faaliyeti gösteren 6 firmadan Kablotek henüz kablo internet hizmeti vermeye başlamaması nedeniyle kablo modem satışının da bulunmadığı, geriye kalan diğer 5 firmanın ise çeşitli şekillerde modem satışı faaliyetinde buldukları tespit edilmiştir.

Bilgi isteme yazılarına cevaben taraflarca gönderilen açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

- Ultra Kablo'nun Kurum kayıtlarına 30.5.2003 tarih ve 2398 sayı ile giren cevap yazısında, firma tarafından doğrudan kablo modem ve kablo router satışı yapılmadığı ve Telekomünikasyon Kurumundan onay almış, MCNS/DOCSIS standartlarına uygun modem veya kablo routerların aboneler tarafından diğer satıcı firmalardan satın alınmasına izin verildiği ifade edilmektedir. Ayrıca, satıcı firmalar ile birlikte modem kampanyaları düzenlendiği ve böylece firma tarafından sübvans edilen modem fiyatları ile kullanıcılara daha uygun fiyatta abonelik imkanı tanındığı belirtilmiştir.
- Aktif Kablo'nun Kurum kayıtlarına 2.6.2003 tarih ve 2459 sayı ile giren cevap yazısında, MCNS/DOCSIS standartlarına uygun, resmi ithal ve teknik izinleri temin edilmiş olan marka ve modeller içinden, kendileri tarafından belirlenen diğer kriterleri de (modemin online olma süresi, elektrik voltaj değişimlerine dayanıklılık, software güvenliği, üretici firma tarafından software geliştirme ve yenileme desteği gibi) sağlayan modemlerin satışının yapıldığı veya kullanımına izin verildiği ifade edilmiştir.

(03-58/675-413)

Aktif Kablo tarafından, sözü edilen özellikleri taşıdığı yapılan saha testleri ile tespit edilen marka ve modeldeki modemlerin anlaştıkları firmalarca satın alındığı ve kendilerinin belirlediği fiyatlar ile kullanıcılara bu firmalar tarafından satıldığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede, abonelere modem satışını satıcı firmaların yaptığı ve faturaları da bu firmaların düzenlediği belirtilmiştir.

Buna göre Aktif Kablo doğrudan modem satışı yapmamaktadır, ancak modem satışı yapan başka satıcı firmalarla anlaşarak abonelerin bu firmalardan kendisinin belirlediği fiyat ve modelde modemleri satın almasını sağlamaktadır.

- Topaz'ın, Kurum kayıtlarına 28.5.2003 tarih ve 2362 sayı ile giren cevap yazısında, MCNS/DOCSIS standardına uyumlu, Telekomünikasyon Kurumundan onaylı kablo modemlerin satışının firma tarafından yapılmakta olduğu ifade edilmiştir.
- Kablonet İletişim Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Kablonet) tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 26.5.2003 tarih ve 2309 sayı ile giren cevap yazısında da, belirlenen standart ve özelliklere sahip kablo modemlerin satışının firma tarafından bizzat yapıldığı bildirilmiştir.
- İnteraktif yetkilileri ile şirket merkezinde Raporörlerce yapılan görüşmede kablo modem satışının firma tarafından bizzat yapıldığı ifade edilmiştir.

Bununla birlikte, kablo satışını bizzat yapan gelir ortağı firmaların,

- daha önce başka bölgelerde kablo internet abonesi olup modem satın almış olan,
- yurtdışında kullanılmış modemi Türkiye'ye getiren

modem sahiplerini internet hizmeti yanı sıra kablo modem alma zorunluluğuna tabi tutmadıkları tespit edilmiştir.

Aktif Kablo tarafından gönderilen cevap yazısında bunlara ilaveten, modemlerini diğer operatör abonesi 1. derece akrabadan satın almış olan başvuru sahipleri ile ellerinde uygun modem bulunan lisans, yüksek lisans, doktora vb. öğrencilerinin modem satın alma zorunluluğuna tabi tutulmadıkları belirtilmiştir.

Dosya kapsamında yapılan incelemelerde, gelir ortağı firmaların kablo modeme ilişkin uygulamalarının cevap yazılarında belirtildiği şekilde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

I.2. Kablo Modem Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme

Yukarıda ayrıntılarıyla değinildiği üzere, Kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim amacıyla kullanılan modemler ile şebekede kullanılan diğer cihazlar (CMTS gibi) farklı firmalar tarafından üretilmiş olsa dahi kullanılmakta olan modem standardına (MCNS/DOCSIS) uygun olmaları halinde birbirleriyle uyumlu çalışmaktadırlar.

(03-58/675-413)

Kablo TV şebekesi *sürekli (always on-kesintisiz)* internet erişiminin sağlandığı bir altyapıdır. Kullanıcılar kablo internet aboneleri olurken şebekenin bu özelliğini göz önüne almakta, hatta kimi kullanıcılar için (*internet cafe* gibi) bu özellik sunulan geniş bant imkanıyla birlikte vazgeçilmez bir hal almaktadır. Bu bakımdan hizmetten beklenen yararın elde edilebilmesi ve kullanıcı memnuniyeti ile sürekli internete bağlı olma arasında doğrudan bir ilişki söz konusudur.

Bununla birlikte, Kablo TV şebekesinin sahibi ve işleticisi olarak TTAŞ'nin kullanıcılara karşı olan sorumluluğu, şebekenin işletilmesi ve kullanıcıya internet erişiminin sağlanmasından ibaret olup, internet hizmetinin alınabilmesi için zorunlu bir araç olan kablo modemde (uç cihazı) çıkabilecek problemler bu kapsamda değerlendirilmemektedir.

Aktif Kablo tarafından gönderilen cevap yazısında, abonelerin herhangi bir uç cihazı kullanmalarına izin verilmemesinin temelinde bulunan nedenler aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir:

"... istisnalar dışında abonelerin herhangi bir uç cihazı kullanmalarına izin verilmemektedir. Özellikle garanti süreleri, verilen teknik destek açısından anlaşma sağlanan satıcı firmalar dışındaki (ki zaman zaman bu firmalar ciddi servis zaafı gösterebilmektedir.) firmalarla bağlantı sağlanması güç ve sorunlu olmakta, genellikle aboneler garanti kapsamı dışında da değişiklik veya onarım talebinde bulunmaktadırlar.

Bunun yanı sıra uç cihazları tüm ön çalışma ve testlere rağmen süreli kullanımlarda bazı sorunlara yol açtığı görülmektedir.

Uç cihazların yazılımlarında üretici firmalar tarafından yapılan geliştirmelere, kablo internet yönetim sistemi üzerinden uç cihazlarına aktarılmaktadır. Zaman zaman yazılımlarda ortaya çıkan sorunlar yine benzer yöntemle giderilmektedir. Geliştirme ve iyileştirme çalışmalarında, sistem ve Kablo TV şebekesi üzerinde yapılan genel değişikliklerde tüm uç cihazların gereken faydayı sağlaması için üretici firmalarla, Kablo TV operatörlerinin sürekli ilişkileri (garanti süreleriyle ve satınalmaların dışına yayılan biçimde) ve ortak çalışmaları zorunludur. Bu nedenle aboneler tarafından bağımsız olarak temin edilen uç cihazlarda değişiklik, geliştirme vb. çalışmaların yapılması zorluk yarattığı gibi sistem üzerindeki genel değişikliklerde de sorun yaratma riski mevcuttur."

Yukarıda, sistemin işleyişi hakkındaki bölümde ifade edildiği üzere, Kablo TV üzerinden internete erişimde karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi için kullanıcılar şikayetlerini, TTAŞ adına destek ve bakım hizmetleri vermekte olan gelir ortağı firmalara yönlendirmektedirler.

Kullanıcıların kesintisiz internet erişimi hizmeti alabilmeleri, kablo modemden kaynaklanan sorunlar da dahil olmak üzere, her türlü arızaya en kısa zamanda müdahale edilmesi ile mümkün olabilmektedir. Bakım ve destek hizmeti veren gelir

(03-58/675-413)

ortağı firmalar kullanıcının modeminde çıkabilecek problemlere öncelikle merkezden yardımcı bilgisayar programları aracılığıyla müdahale etmektedirler. Uzaktan erişim yoluyla sorunlara müdahale edilemediği zamanlarda destek hizmet sözleşmesi çerçevesinde gelir ortağı firmalar sorunlara yerinde müdahale etmektedirler. Bu sebeple hem uzaktan müdahale hem de yerinde bakım-onarım için kablo modemlerin teknik özelliklerinin destek hizmeti veren firmaların teknik elemanları tarafından tanınıyor olması, çıkacak sorunlara anında müdahale edilebilmesi açısından önemli olmaktadır.

Kablo modemde ortaya çıkan arızanın uzaktan ya da yerinde müdahalelerle giderilemediği hallerde, kesintisiz internet erişiminin değerinin kullanıcı gözünde bir bütün olarak korunması amacıyla, modemler gelir ortağı firmalar tarafından değiştirilmektedir.

Bu sebeple kablo modemlerin doğrudan satışını yapmayan ancak şebekelerinde en yüksek performansı sağladığı tespit edilmiş ve teknik ekiplerince özellikleri tanımlanmış kablo modemleri ve bunların satın alınabileceği firmaları ilan eden gelir ortağı firmalar dahi yedek modemleri konsinye olarak ellerinde bulundurmakta ve gerektiğinde anında kullanıcının arızalı modemi ile değiştirmektedirler.

Hizmetin sürekliliğinin sağlanması dolayısıyla çıkabilecek problemlere anında müdahale edilmesi gereği göz önüne alındığında, kablo modem bakım onarım hizmeti veren gelir ortağı firmaların kablo modem satışı ile iştiğal etmelerinin çeşitli etkinlikler doğurduğunu söylemek mümkün görünmektedir.

Bakım-onarım ve değiştirme hizmetinin yanı sıra, fiili olarak şebeke işleticisi durumunda olan gelir ortağı firmaların modem üreticisi firmanın modemde yaptığı teknik geliştirmeleri, şebekede kullanılan modemlere uzaktan erişim yoluyla aktarabilmeleri de mümkündür. Bu işlem, şebekede kullanılan kablo modemlerin bir örnek olması halinde daha etkin olarak yapılabilmektedir.

Esasen kablo modemlere ilişkin sözü edilen uygulamanın temelinde, Protokol'ün E.5 maddesinin dördüncü ve beşinci bendlerinde yer alan, TTAŞ tarafından gelir ortağı firmalara tanınan *kablo modemlerin organize edilmesi* şeklinde bir hüküm bulunmaktadır. Firmalar, Protokol'de yer alan bu hükmün yanı sıra, kablo internet uygulamasının başlangıcında Türkiye'de yaygın kablo modem satışı bulunmamasını da gözönüne alarak ortaya çıkan ihtiyacı karşılamak üzere kablo modemleri kullanıcılara kendileri sağlama yolunu tercih etmişlerdir.

Abonelerin firma tarafından sağlanan (dolayısıyla da *tanınan*) marka modemleri satın almasının bazı etkinlikler içerdiğine iştirak edilmekle birlikte, abonelerin modemleri operatör firmadan temin etmek zorunda bırakılmasının elde edilmesi beklenen faydalar ile orantılı bir yol olduğu şüphelidir.

İnternet hizmetinin *sürekliliğinin* sağlanması ve bu ayırdedici özelliğinin korunması amacıyla hareket eden operatörlerin, satılan modemlerin teknik özelliklerini

(03-58//675-413)

bilebilmeleri, üretici ve satıcılar ile irtibat halinde olabilmeleri saikiyle modemlerin kendilerinden temin edilmesi zorunluluğunu getirmeleri, *amacını aşan bir araç* teşkil etmektedir.

Operatörlerin benzer saikler ile aynı amaca ulaşmak için farklı yollar izlemesi mümkün görünmektedir. Buna göre eldeki bilgiler çerçevesinde, yukarıda bahsedilen faydaların (bahsi geçen etkinliklerin) gerçekleşebilmesinin tek yolunun modem cihazlarını operatörden temin etmek olmadığı görülmekte; nitekim bir operatör (Ultra Kablo) tarafından modem temininin zorunlu tutulması yerine kullanıcıların belirlenen standartlara uygun (Telekomünikasyon Kurumu onaylı) cihazları diledikleri yerden temin etme konusunda serbest bırakılmaları, bu duruma örnek olarak gösterilebilmektedir.

Bu çerçevede, modemlerin operatör firma tarafından arzının ardında bulunan etkinlik gerekçelerinin gerçekleşmesine hizmet edecek, ancak tüketici/kullanıcı tercihleri üzerinde bu amaçla orantılı, daha az bir kısıtlama getirecek modellerin varlığı nedeniyle, operatörler hakkında,

- ortada bir zorunluluk bulunmamasına karşın kullanıcıların modem cihazlarını kendilerinden temin etmeleri şartını ile sürmeleri ve
- bu durumun operatörler tarafından sağlanan cihazlara rakip cihazların satışı önünde engel teşkil ettiği

gerekçesi ile soruşturma açılacaktır.

I.3. Destek Hizmet Sözleşmesi

Gelir ortağı firmalar hakkında Kablo TV üzerinden internet erişimi sağlanmasına ilişkin önaraştırma açılmasına neden olan şikayetlerden bir diğeri ise, gelir ortaklarının destek hizmet bedeli adı altında kullanıcılardan talep ettikleri ücrete ilişkindir.

Önaraştırma kapsamında taraflarla yapılan görüşmeler, tarafların bilgi isteme yazılarına ilişkin cevap yazıları ve elde edilen diğeri bilgi ve belgelerden, gelir paylaşım esasına göre Kablo TV altyapısı kurulması ve işletilmesi faaliyeti gösteren 6 firmadan Kablotek'in henüz kablo internet hizmeti vermeye başlamaması nedeniyle destek hizmet sözleşmesi adı altında kullanıcıdan herhangi bir ücret talebinde bulunmadığı, geriye kalan 5 gelir ortağı firmanın ise sözü edilen ücreti kullanıcılardan tahsil ettiği tespit edilmiştir.

Önaraştırma çerçevesinde gönderilen bilgi isteme yazılarına ilişkin muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal eden cevap yazılarında taraflar, kullanıcılarla yapılan destek hizmet sözleşmeleri kapsamında, genel olarak,

- kablo internet hizmetinin süreklilik arz etmesi nedeniyle sahada teknik ekipler oluşturmak,

(03-58/675-413)

- müşteri hizmetleri bölümü tarafından abonelere uzaktan teknik destek sağlamak ve çeşitli bilgisayar programlarının kurulumunu yapmak,
- gelişen ve yenilenen modem yazılımlarını yüklemek, abonelere e-mail ve web server hizmeti vermek,
- arızalı modemlere abone mahallinde müdahale ederek gerektiğinde arızalı modemleri değiştirmek

gibi hizmetlerin verildiğini ifade etmişlerdir.

Dolayısıyla, bu açıklamalar çerçevesinde yer verilen hususlar hakkında bir değerlendirme yapılması ihtiyacı doğmuş, aşağıda bu değerlendirmeye yer verilmiştir.

Yukarıda genel olarak ifade edildiği üzere Kablo TV internet hizmeti *süreklilik arz eden* bir hizmettir. Kablo TV işletmecisinin sorumluluğu Kablo TV internet bağlantısının kurulmasıyla (tesis) sona ermemekte, aksine abonelik ilişkisinin devam ettiği ve hizmetin alındığı süre boyunca kullanıcının hizmetten en iyi şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik olarak operatörün hizmetin sürekliliğini temin etmek amacıyla kontroller yapmak vb. suretiyle sorumluluğu devam etmektedir.

Bu çerçevede, gelir ortağı firmalar, Sözleşmeler'in 22.1, 22.14, 22.15 maddeleri ve Protokolün E.10 maddesi uyarınca şebekenin çalışır durumda tutulması ve internet erişiminin kesintisiz verilmesi için (internet servis sağlayıcıdan kaynaklanan aksaklıklar saklı kalmak üzere) şebekenin her türlü bakımının yapılması, arızanın giderilmesi, teçhizatın değiştirilmesi / yenilenmesi, gerekli eklentilerin yapılması ile yükümlü tutulmaktadır.

Buna göre Kablo TV internet hizmeti, olması gereken çerçevesinde, *tesis ve hat kullanım bedeli ile birlikte sürekli bakım hizmetlerini içermesi zorunlu bir hizmet türü* olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bununla birlikte gelir ortağı firmalar, Sözleşmeler'de ve Protokol'de açık bir hüküm bulunmamasına rağmen hizmetin bütünleşik bir şebeke üzerinden verilmesinin zorunlu olması nedeniyle hizmetin herhangi bir şekilde, diğer bir ifadeyle şebekeden kaynaklanmayan, kullanıcı bilgisayarından, kablo modemden, elektrik kesintisinden, dışsal diğer etkenlerden etkilenerek, kesintiye uğraması halinde kullanıcıya telefonla merkezden ya da saha ekipleriyle yerinde teknik destek sağlamaktadırlar.

Esasen *kullanıcılar da internete erişimleri kesildiğinde arızanın bilgisayar, kablo modem ya da şebekenin herhangi bir parçasından kaynaklandığı ayrımının bilincinde olmaksızın doğrudan gelir ortağı firmalara başvurmaktadırlar*. Firmalar da kullanıcıların tüm taleplerine cevap vermektedirler.

Gelir ortağı firmalarla yapılan görüşmelerde taraflarca iletildiği ve Sözleşmeler'in 21.4 maddesi hükmü ile ifade edildiği üzere, gelir paylaşımı sözleşmelerinin başlangıç döneminde Kablo TV bağlantı (tesis) ücreti 65 ABD \$, iç dağıtım şebekesi tesis ücreti 20 ABD \$, toplamda 85 ABD \$ olarak ve Kablo TV internet erişimi aylık sabit hizmet bedeli 4 ABD \$ olarak belirlenmiştir.

(03-58/675-413)

Bununla birlikte, TTAŞ, Sözleşmelerin aynı bendinde geçen “Türk Telekom Kablo TV ücret tarifelerini USD karşılığı Türk Lirası değerlerini dikkate alarak günün şartlarına ve gelişmelere göre belirleyecektir” hükmü uyarınca kendisine tanınan yetkiye dayanarak, daha sonraki dönemlerde söz konusu tesis bedelinin 85 ABD \$’dan 20 ABD\$ seviyelerine çekmiştir. Öneri tarihi itibarıyla geçerli TTAŞ Kablo TV internet ücret tarifesi aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 1- TTAŞ Kablo TV İnternet Ücret Tarifesi

Hizmet Türü	Ücret (TL)
Bireysel Bağlantı (Tesis)	42.000.000
Toplu Bağlantı (Daire Başına)	27.000.000
Aylık Abonelik	6.800.000
Nakil	10.000.000
Devir (Aynı Adreste)	Ücretsiz
Kapama	4.500.000

Tablo 2- TTAŞ Kablo TV İnternet Erişim Ücretleri

Hız (Kbps)	Bağlantı (TL)	Abonelik (Aylık) (TL)
64/16	25.000.000	35.000.000
128/32	25.000.000	68.000.000
256/64	25.000.000	113.000.000
512/128	25.000.000	198.000.000

İnceleme esnasında yeni tarifelerin, gelir ortağı firmaların Sözleşmeler’le belirlenen yükümlülüklerini yerine getirebilme olanağını ortadan kaldırdığı ve hizmetin eksiksiz verilmesine devam edilebilmesi için destek hizmet ücreti adı altında ek bir ücretin abonelerden alınmasını zorunlu hale getirdiği belirtilmiştir.

Esasen, Kablo TV şebekesinin asıl sahibi ve işleticisi konumundaki TTAŞ gelir ortaklarının içinde bulunduğu durumu açıkça kabul etmektedir. Şöyle ki, Protokolün E.11 maddesi ile TTAŞ’yi temsilen dört ve her gelir ortağı firmayı temsilen birer kişinin katılımıyla oluşan ve düzenli toplanarak genel itibarıyla Kablo TV ve interaktif hizmet şebekelerinin yapılması ve işletimi hakkında sorun ve önerilerin görüşüldüğü *Kablo TV Koordinasyon Heyeti* kurulmuştur.

Kablo TV Koordinasyon Heyetinin 19.6.2000 tarihli toplantısında hazırlanan Rapor başlıklı tutanağın 13. maddesinde aynen aşağıdaki ifade yer verilmektedir:

“Kablo Modem Bakım Destek Faaliyetleri için Türk Telekom Gelir Ortaklarının Merkezi Bakım Onarım Ekipleri kurduğu, Kablo Modem hizmetinin süreklilik arz etmesi için sahada destek faaliyetlerine ihtiyaç duyulduğu; arızalı modemlere abone mahallinde müdahale gereği, gerektiğinde arızalı modemlerin değiştirilmesi, bina teçhizatının bu hizmete özel geliştirilmesi ve bakımı (bu hususlar Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığı temsilcilerince teyit edilmiştir), Ek Protokol E.5-5, E.5-6 maddeleri gereği Gelir Ortağı firmaların mükellefiyeti olup ücretli yapılması, bu ücretin tüm firmalar nezdinde yeknesaklığını teminen tek fiyatta tutulması ve firmalarca fatura karşılığı tahsil edilmesinin gerekli olduğu,”

(03-58/675-413)

Bahsi geçen tutanağın 14. maddesinde ise,

“Gelir paylaşımli uygulamaların başlangıç tarihlerinde Kablo TV tesis ücreti 85\$ mertebesinde olup süreç içerisinde bu miktarın uygulanagelen sübvansiyon ile bugün için 20\$ seviyelerine gerilediği, paylaşım oranları da dikkate alınarak firma payına düşen miktarların tesis ücretleri için harcanan miktarın çok gerisinde kaldığı, bu durumun ise doğal olarak abone artırımını ve penetrasyonun yükseltilmesini engellediği tespiti ile en azından abone tesisi maliyetinin bir kısmının karşılanabilmesi için Operatör firmalarca yeni bağlanacak abonelerden “test ve ölçü” hizmetleri adı altında ücret alınması bu ücretin tüm firmalar nezdinde yeknesaklığını teminen tek fiyatta tutulması ve firmalarca fatura karşılığı tahsil edilmesinin gerekli olduğu,”

ifadesine yer verildiği görülmektedir.

Yukarıda verilen ifadelerden TTAŞ'nin gelir ortaklarının destek hizmet sözleşmesi yaparak abonelerden ücret almalarını desteklemekte olduğu anlaşılmaktadır. TTAŞ'nin bu onayının, esasen hizmetin tek bir fatura ile ücretlendirilmesi yerine bu hizmetin bölümlerinin ayrı ayrı faturalandırmaya tabi kılındığının, başka bir ifade ile Kablo TV internet hizmetinin ikili olarak ücretlendirmeye tabi tutulduğunun bir göstergesi olduğunu söylemek mümkündür.

Böylece, Kablo TV internet aboneleri olan kullanıcılar aldıkları hizmet karşılığında bir yandan TTAŞ'ye bir defaya mahsus olmak üzere tesis ücreti ve her ay tercih ettiği kapasiteye göre değişik tarifesi olan hat kullanım ücreti ödemekte, diğer taraftan kullanım süresi boyunca gelir ortağı tarafından kendisine sağlanan teknik-arıza bakım, onarım, web, mail vb. hizmetler karşılığında destek hizmet ücreti ödemektedir.

Buna göre esasen bir bütün olarak Kablo TV internet hizmetinin ayrılmaz parçalarını oluşturan tesis, hat kullanımı ve destek hizmetin tek bir fatura altında tüketiciye sunulması beklenirken, halihazırdaki karmaşık yapı ve genel olarak sistemin işleyişindeki aksaklık nedeniyle birden fazla fatura şeklinde tüketiciye arz edildiği; ancak bu durumun tesis, kullanım ve destek hizmet olarak birbirinden ayrı ve birbirine bağlanan üç farklı hizmetin değil, bahsi geçen her üç kalemi de içermesi gereken tek bir hizmet (Kablo TV internet hizmeti) olduğu gerçeğini değiştirmedeği görülmektedir.

Bu çerçevede dosya konusu olayda rekabet hukuku açısından bir hizmet ile birlikte alımı zorunlu tutulan bağımsız başka bir hizmetin bulunmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınabilecek bir durum oluşmadığı kanaatine varılmıştır.

(03-58//675-413)

J. SONUÇ

Kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmeti veren ve gelir ortağı olan firmaların uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddialarına ilişkin olarak yukarıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde;

1- Kablo TV altyapısı kurulması ve işletilmesi faaliyeti gösteren

a) Kablotek Kablo Şebekeleri Tesis İşletme Mühendislik İnşaat ve Ticaret A.Ş. ile Ultra Kablolulu TV ve Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

b) Aktif Kablo TV Teknik Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş., İnteraktif Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş., Kablonet İletişim Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Topaz Telekomünikasyon Yayıncılık Reklamcılık Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılması yönünde oylara karşılık, tarafların öncelikle Kanun'un 9. maddesi üçüncü fıkrası uyarınca uyarılmaları yönünde kullanılan oylar sonucunda Kanun'un 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısının oluşmadığı anlaşılarak anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntem izlenmek üzere dosya konusunun Kurul gündeminde incelemede kalmasına OYBİRLİĞİ ile,

2- a) Dosya konusu iddialara konu olan uygulama ve davranışların 4054 sayılı Kanun'a aykırılık oluşturup oluşturmadığının tespiti için soruşturma açılması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşan Raportörlerce düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, öne sürülen iddialar ciddi ve yeterli bulunarak; Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde rekabete açık bir alan olan Kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmetini tekelleştirmek ve Kablo TV şebekesinin gelişmesi ve yaygınlaşabilmesi için büyük önem arz eden pazarlama faaliyetlerini tüketicinin aleyhine olarak kısıtlamak biçiminde ortaya çıkan Kablo TV şebekesi ve üzerinden verilen hizmetlere ilişkin uygulamalarına yönelik olarak Türk Telekomünikasyon A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına OYÇOKLUĞU ile;

b) Soruşturmanın, Kurul Üyesi M. Sıraç ASLAN'ın başkanlığında yeter sayıda raportör eliyle yürütülmesine; bu soruşturma ile ilgili işlemler sırasında, 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinin uygulanması konusunda Başkanlığa ve Soruşturma Heyetine yetki verilmesine; Kanunun 16. ve 17. maddeleri ile diğer ilgili maddelerinin gözönünde bulundurulmasına OYBİRLİĞİ ile;

3- Gelir ortağı firmalarla aboneler arasında yapılan Destek Hizmet Sözleşmeleri'nin rekabet hukuku açısından bir hizmet ile birlikte alımı zorunlu tutulan bağımsız başka bir hizmet kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı kanaati ile

(03-58/675-413)

konunun 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınması gereken bir durum
oluşturmadığına OYBİRLİĞİ ile

karar verilmiştir.

(03-58/675-413)

KARŞI OY GEREKÇESİ

(21 Ağustos 2003 tarihli ve 03-58/675-413 sayılı Kurul Kararı)

Telekomünikasyon Kurumu'nun düzenleme ve denetleme görevi kapsamına girip girmediğinin tartışıldığı, kurumsallaşmanın az, belirsizliğin çok olduğu bir alanla ilgili Kurul Kararı'na, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'den elindeki tekel gücünü, ilgili piyasadaki teşebbüs ve tüketicilerin aleyhine kullanmamasını teminen, rekabete aykırı olmayacak şekilde nasıl hareket edeceğine dair, Kanunun 9/3.maddesi hükmü uyarınca gönderilebilecek Kurul görüşüne uymayı taahhüt etmesinin istenebileceği aksi takdirde soruşturma açılacağına bildirilmesinin uygun olacağı düşüncesiyle katılmıyorum.

Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi

(03-58/675-413)

(Rekabet Kurulu'nun 21.08.2003 tarih ve 03-58/675-413 sayılı Kararı)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Türk Telekomünikasyon A.Ş. (TTAŞ)'nin gelir ortaklığı sözleşmesi yoluyla kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmeti veren gelir ortağı olan firmaların uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiğine dair Kararın 2-a) maddesi ile rekabete açık bir alan olan kablo TV şebekesi üzerinden internete erişim hizmetini tekelleştirmek ve kablo TV şebekesinin gelişmesi ve yaygınlaşabilmesi için büyük önem arz eden pazarlama faaliyetlerini tüketicinin aleyhine olarak kısıtlamak biçiminde ortaya çıkan uygulamalarına yönelik TTAŞ hakkında soruşturma açılması Kararına, konunun esas itibariyle, yasası ile Telekomünikasyon Kurumu'na görev olarak verilmiş sektörel teknik düzenleme olması sebebiyle Kurul'umuzca karar oluşturulmasına gerek olmadığı kanaatiyle karşıyım.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi